

Ruben Willaert
restauratie & archeologie
decoratie

GEEFT HET VERLEDEN EEN TOEKOMST

Keizer Karelstraat (Gent, Oost-Vlaanderen)

Projectcode: 2021A279
Januari 2021

ARCHEOLOGIENOTA
BUREAUONDERZOEK (FASE 0)
DEEL 2: PROGRAMMA VAN MAATREGELEN

Colofon

Ruben Willaert nv
Ten Briele 14 bus 15
8200 Sint-Michiels-Brugge

Auteurs: Bot Bart

Het eventuele nummer van het wettelijk depot of het buitenlandse equivalent hiervan: /
De naam en het erkenningsnummer van de erkende archeoloog:
Ruben Willaert, OE/ERK/Archeoloog/2015/00069

© Ruben Willaert nv, Sint-Michiels-Brugge, 2020

Niets uit deze uitgave mag vermenigvuldigd en/of openbaar gemaakt worden door middel van druk, fotokopie of welke wijze dan ook zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van Ruben Willaert nv.

Ruben Willaert nv aanvaardt geen aansprakelijkheid voor eventuele schade voortvloeiend uit de toepassing van de adviezen of het gebruik van de resultaten van dit onderzoek.

INHOUDSTAFEL

1	Administratieve gegevens	5
2	Inleiding.....	7
3	Geplande werken.....	7
4	Gemotiveerd advies	12
4.1	Afweging onderzoekstechnieken.....	13
4.2	Afbakening.....	14
5	Methode en Strategie	15
5.1	Sloopbegeleiding nivellering terrein.....	15
5.2	Proefputten	15
5.3	Eindcriteria en uitzonderingsmodaliteiten	19
5.4	Competenties	19
5.5	Vondsten	19
6	Bibliografie.....	20

FIGURENLIJST

Figuur 1: Het projectgebied weergegeven op de GRB-basiskaart. (Bron: Geopunt)	6
Figuur 2: Het projectgebied weergegeven op de topografische kaart. (Bron: Geopunt).	6
Figuur 3: Projectgebied met aanduiding van de te nivelleren zone (Bron: Geopunt, Opdrachtgever).	9
Figuur 4: Projectgebied met aanduiding van de verschillende deelprojecten (Bron: Geopunt, Opdrachtgever).	10
Figuur 5 : Projectgebied met aanduiding van de bestaande, verwijderde en nieuwe keldervolumes (Bron: Geopunt, Opdrachtgever).	11
Figuur 6 Projectgebied met aanduiding van de bestaande, verwijderde en nieuwe keldervolumes en aanduiding van de geplande proefputten (Bron: Geopunt, Opdrachtgever).	17
Figuur 7 Projectgebied met aanduiding van de verschillende deelprojecten en aanduiding van de aan te leggen proefputten. (Bron: Geopunt, Opdrachtgever).	17

TABELLENLIJST

Tabel 1: Administratieve gegevens: De administratieve gegevens identificeren de actoren die betrokken zijn bij het vooronderzoek en de locatie van het vooronderzoek.....	5
---	---

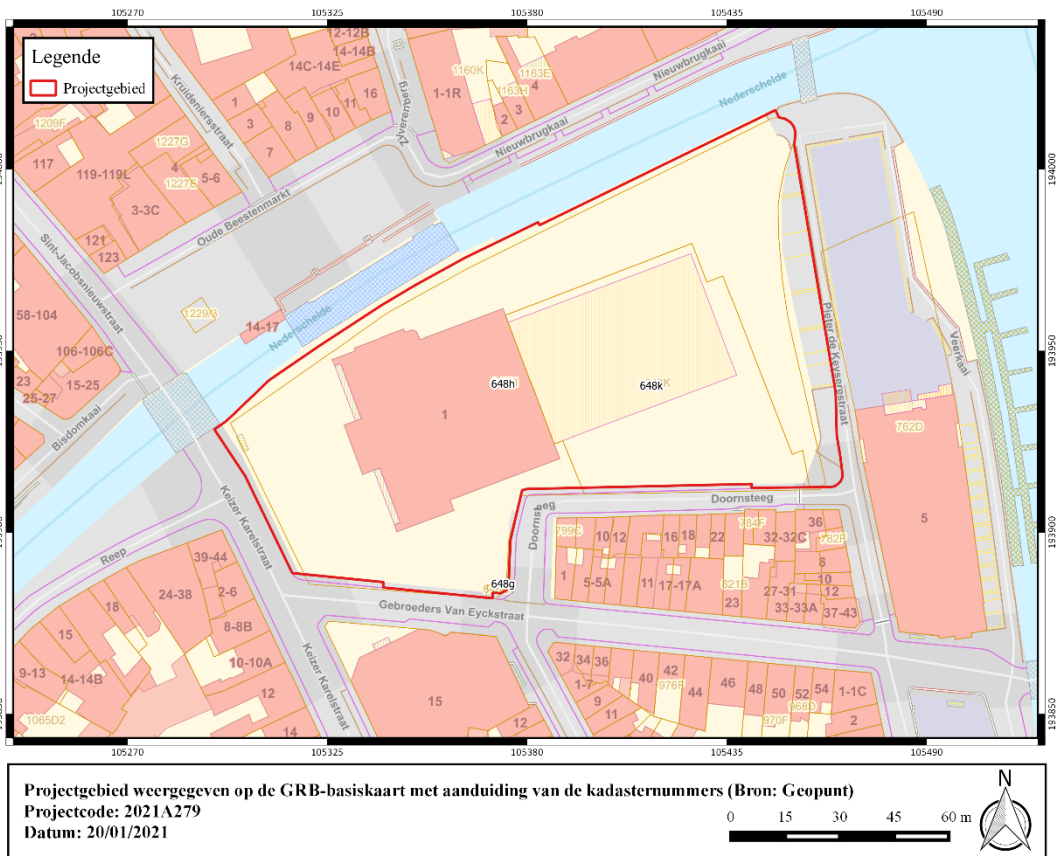

1 Administratieve gegevens

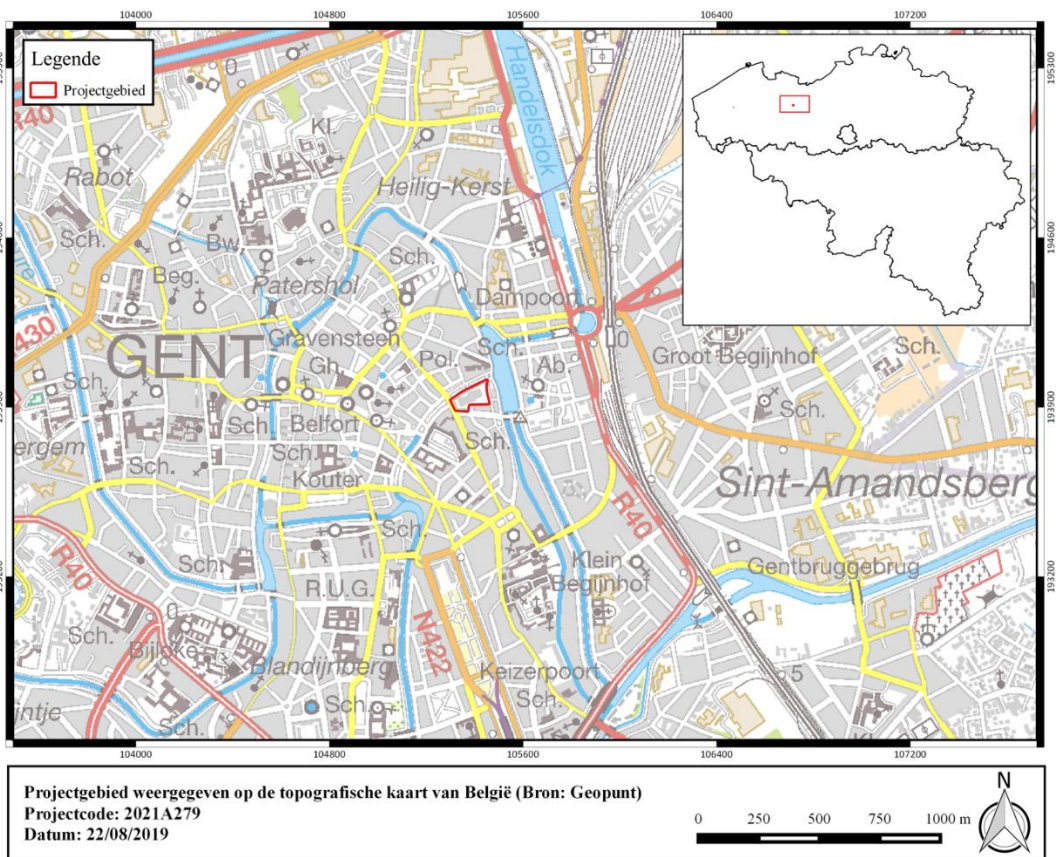
Tabel 1: Administratieve gegevens: De administratieve gegevens identificeren de actoren die betrokken zijn bij het vooronderzoek en de locatie van het vooronderzoek.

a) De locatie van het vooronderzoek met vermelding van:	Provincie	Oost-Vlaanderen
	Gemeente	Gent
	Deelgemeente	/
	Postcode	9000
	Adres	Keizer Karelstraat, hoek Sint-Jacobsnieuwstraat en Gebroeders van Eyckstraat
	Toponiem	Brusselsepoortstraat 90
	Bounding box (Lambertcoördinaten)	$X_{\min} = 105298.36$ $Y_{\min} = 193881.78$ $X_{\max} = 105462.20$ $Y_{\max} = 194014.30$
b) Het kadasterperceel met vermelding van gemeente, afdeling, sectie, perceelsnummer of -nummers en kaartje	Gent, Afdeling 4, Sectie D, nr's: 648g, 648h, 648k Figuur 1	
c) Een topografische kaart van het onderzochte gebied waarvan de schaal afgestemd is op de grootte van het projectgebied	Figuur 2	
d) Alle betrokken actoren en specialisten	Wouter Van Goidsenhoven (erkend archeoloog) Clara Thys (archeoloog) Floortje Heirman (archeoloog) Elke Ghyselbrecht (aardkundige) Aaron Willaert (historicus) Julie Deryckere (archeoloog) Bart Bot (erkend archeoloog)	
e) Personen buiten het project die geraadpleegd of betrokken werden voor algemene wetenschappelijke advisering	/	

Figuur 1: Het projectgebied weergegeven op de GRB-basiskaart. (Bron: Geopunt)

Figuur 2: Het projectgebied weergegeven op de topografische kaart. (Bron: Geopunt).

2 Inleiding

Het onderzoeksterrein situeert zich volgens het gewestplan in een zone bestemd als woongebied met culturele, historische en/of esthetische waarde. Het onderzoeksterrein situeert zich niet in een gebied waar geen archeologisch erfgoed te verwachten is, noch binnen een beschermde archeologische site, maar wel in een vastgestelde archeologische zone. Deze archeologienota wordt opgemaakt naar aanleiding van een geplande stedenbouwkundige vergunningsaanvraag waarbij de totale oppervlakte van de ingreep in de bodem 100 m² of meer beslaat en de totale oppervlakte van de kadastrale percelen waarop de aanvraag betrekking heeft 300 m² of meer bedraagt.

De oppervlakte van het plangebied in kwestie bedraagt ca. 1,3 ha, de gecombineerde oppervlakte van de geplande werken bedraagt meer dan 100 m²; vandaar is men verplicht een bekrachtigde archeologienota toe te voegen aan de vergunningsaanvraag.

3 Geplande werken

In het verleden werd reeds een vergunning verkregen voor de sloop van een gedeelte van het gebouwenbestand en het bouwrijp maken van het terrein. Na deze werkzaamheden plant de opdrachtgever de realisatie van een nieuwbouwproject op de voormalige Belgacom-site.

De aanvraag omvat verschillende deelprojecten:

- **Het inrichten van de omgevingsaanleg (deelproject A).**

Alvorens de nieuwe gebouwen worden opgetrokken, zal het terrein over een zone van ca. 8600 m² met ca. 2.3 a 2 m diepte afgegraven worden tot op 6.88 m TAW. Hierdoor zal de eerder aanwezige talud nagenoeg volledig verdwijnen en komt het terrein op gelijke hoogte te liggen met de directe omgeving op het natuurlijke maaiveldniveau. Enkel in de noordoostelijke hoek langs het Veermanplein en de Nederschelde zal de talud slechts beperkt afgegraven worden.

Rondom het bestaande gebouw en de nieuwbouwelementen wordt een omgevingsaanleg voorzien bestaande uit wandelpaden en groenaanleg. Hiervoor dient rekening gehouden te worden met een bodemingreep van ca. 0.5 m –mv. Centraal tussen de nieuwe gebouwen komt een portustuin te liggen. Binnen deze zone zal zich een patiotuin bevinden die dieper wordt uitgegraven tot op 4.43 m TAW. Via de patio zal toegang verkregen worden tot de onderliggende ondergrondse kelder (zie verder).

- **Het verbouwen van de Belgacom-toren (deelproject B).**

De bestaande toren zal langs de oostzijde op het gelijkvloers worden uitgebreid om aansluiting te vinden bij het totaalconcept van de site en de hoteltoeren. Langs de westzijde komt een overdekte terraszone. Deelproject B zal een oppervlakte beslaan van ca. 2245 m². De huidige Belgacom-toren is onderkelderd over een oppervlakte van 780 m² tot op een diepte van minimaal 5.80 m TAW en maximaal 5.12 m TAW. Het gebouw is gefundeerd door middel van paalfunderingen. Mogelijk zullen nieuwe aanvullende paalfunderingen worden aangebracht onder dit gebouw. In de

toren en aanbouw zal op het gelijkvloers plaats voorzien worden voor publieke ruimten (inkom, lobby van het aanpalende hotel, café) en logistieke ruimten. Over de 12 verdiepen van de huidige toren komen verder woongelegenheden en kantoorruimtes te liggen.

Door het algemene afgraven van het terrein, zal het huidige kelderniveau deels omgevormd worden tot gelijkvloers waarbij de inkom op 6,88 m TAW komt te liggen. Onder het gebouw blijft daardoor een volume van ca. 1m over tussen de huidige kelderplaat en het gelijkvloers. Deze kruipkelder zal dienst doen als technische ruimte. Langs de oost-, zuid- en westzijde wordt dit keldervolume uitgebreid over een oppervlakte van ca. 560 m² . De kelder zal hier eveneens tot op een diepte van 5.12 m TAW worden aangelegd. Daarnaast zal het gebouw van nieuwe liften worden voorzien. Hiervoor zal echter geen bijkomende ingreep in de ondergrond plaatsvinden.

- **Het bouwen van een nieuwbouw hotel aan de kant van de Nederschelde (deelproject C).**

Deze nieuw hoteltoren komt meteen ten noord-oosten van de huidige Belgacom-toren en heeft een oppervlakte van ca. 460 m². Op het gelijkvloers komt een verbinding met de lobby in de Belgacom-toren. De toren zal opgebouwd zijn in 13 verdiepen en zal bestaan uit een lounge, infopunt, atrium en hotelkamers.

De volledige zone onder de deelprojecten C, D, E en F en de centrale patio wordt onderkelderd met 3 kelderverdiepingen tot op een diepte van -2.93 m TAW. Het totale keldervolume heeft een oppervlakte van ca. 5875 m². Binnen deze kelderverdieping zijn meerdere liftschachten aanwezig die aansluiten op de verschillende nieuwe gebouwen. Deze liftschachten reiken eveneens tot op een diepte van -2.93 m TAW. Langs de Gebroeders Van Eyckstraat komt een fietsersingang naar kelderverdieping -1 die een oppervlakte beslaat van ca. 190 m². Deze ingang komt op een diepte van 3.42 m TAW.

In de doorlopende kelderruimtes zijn op de eerste verdieping kantoren, ghost kitchen, fietstentstallingen en bergingen aanwezig. Op de twee onderste verdiepen bevindt zich een ondergrondse parkeergarage en bijkomende bergingen.

- **Het bouwen van een nieuwbouw meergezinswoning aan de kant van de Nederschelde (deelproject D).**

Dit appartementsblok zal bestaan uit 5 verdiepingen met een teruggetrokken 6de bouwlaag. Het gebouw zal een oppervlakte hebben van ca. 1155 m². Daarnaast wordt het gebouw onderkelderd met de 3 doorlopende kelderverdiepingen.

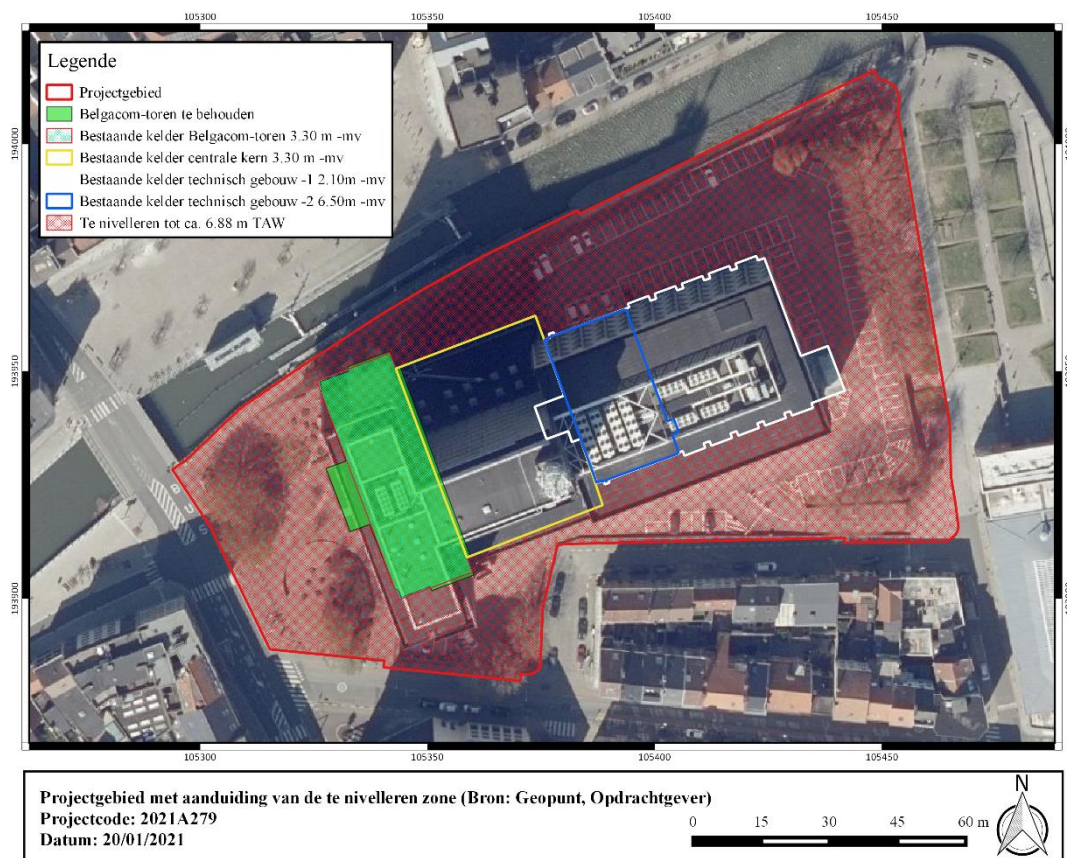
- **Het bouwen van een nieuwbouw meergezinswoning aan het Veermanplein (deelproject E).**

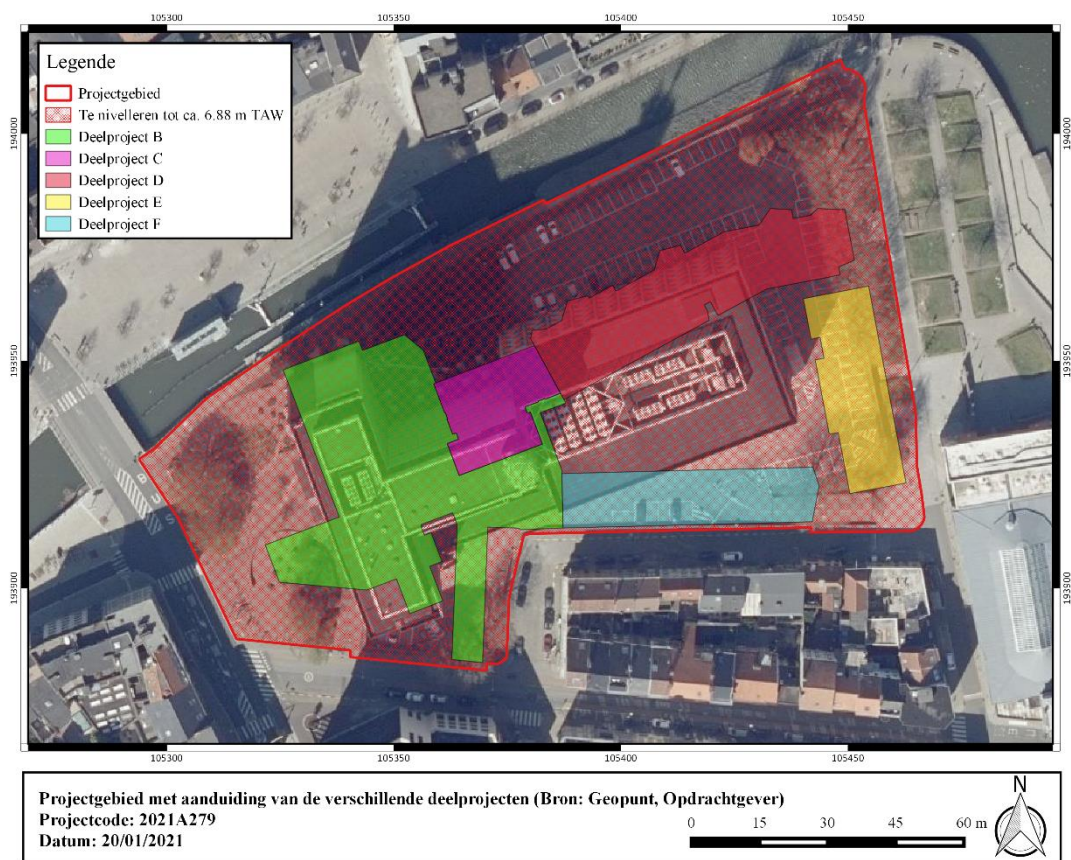
Dit appartementsblok bezit 5 verdiepingen en een teruggetrokken 6de bouwlaag. Het heeft een oppervlakte van ca. 605 m². Onder het gebouw is de inrit naar de 3 ondergrondse verdiepingen te situeren die reikt tot op een diepte van -2,93m TAW.

- **Het bouwen van nieuwbouw eengezinswoningen aan de Doornsteeg (deelproject F).**

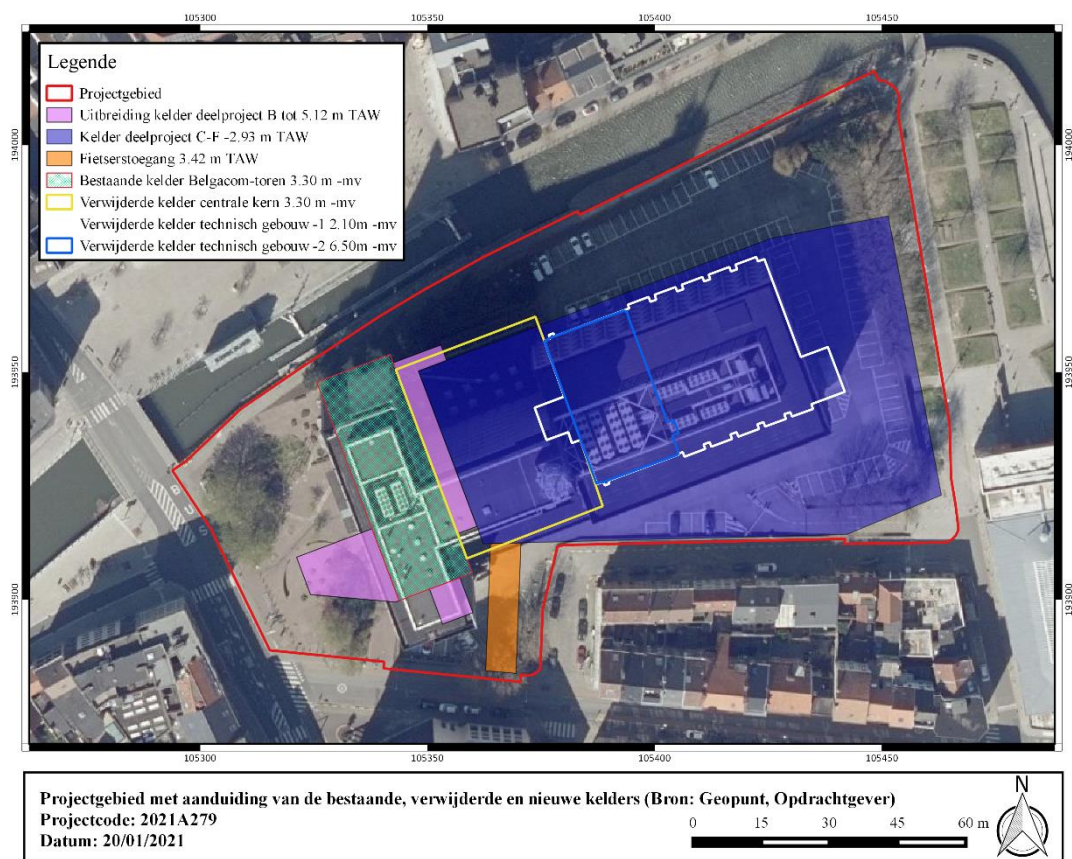
Dit gebouwblok zal opgedeeld zijn in 9 aan elkaar palende woningen die telkens zullen bestaan uit 3 verdiepen. Het volledige gebouwblok zal een oppervlakte beslaan van ca. 670 m². Onder de gebouwen lopen de 3 doorlopende keldervolumes.

Figuur 3: Projectgebied met aanduiding van de te nivelleren zone (Bron: Geopunt, Opdrachtgever).

Figuur 4: Projectgebied met aanduiding van de verschillende deelprojecten (Bron: Geopunt, Opdrachtgever).

Figuur 5 : Projectgebied met aanduiding van de bestaande, verwijderde en nieuwe keldervolumes (Bron: Geopunt, Opdrachtgever).

4 Gemotiveerd advies

In deze sectie volgt een gemotiveerd advies over het al dan niet moeten nemen van maatregelen. Het gemotiveerd advies is gebaseerd op het verslag van resultaten van het vooronderzoek. De vaststellingen over de aan- of afwezigheid van archeologische sites en hun aard worden geconfronteerd met de door de initiatiefnemer voorgenomen bodemingrepen. Op basis van deze confrontatie motiveert het advies of er maatregelen nodig zijn, welke deze zijn, en wat hun uitvoeringswijze is. Na dit gemotiveerd advies volgt het concrete programma van maatregelen voor project Gent Keizer Karelstraat.

1° de volledigheid van het uitgevoerde vooronderzoek:

Alle nuttige en noodzakelijke onderzoeken werden uitgevoerd.

2° de aanwezigheid van een archeologische site:

Op basis van het uitgevoerde bureauonderzoek kan aangetoond worden dat het archeologisch potentieel van het projectgebied groot is. Op basis van het uitgevoerde bureauonderzoek kan onderstaande afgeleid worden:

- Het plangebied ligt in de historische stadskern van de stad Gent, ter hoogte van de Nederschelde.
- Op kaartmateriaal uit de 16de eeuw wordt bebouwing en enkele straten weergegeven binnen het plangebied. Net ten oosten ligt het Spanjaardenkasteel. Bebouwing wordt ook weergegeven op de Sanderuskaart en de Ferrariskaart.
- Op het einde van de 20ste eeuw wordt het huidige Belgacom gebouw opgericht. Daarbij werd het terrein opgehoogd.
- Ten zuidwesten werd een archeologisch vooronderzoek met ingreep in de bodem uitgevoerd.¹ Ter hoogte van de Seminariestraat werd een proefputtenonderzoek uitgevoerd. Vanaf een TAW van circa +5,5m werd een donkergrijze laag waargenomen. Voor de rest werden weinig archeologische resten aangetroffen.
- Ten zuidoosten van ons plangebied werd door de stadsarcheologie Gent een archeologisch onderzoek uitgevoerd (Cai 333543). Het eerste archeologische niveau, waar zich bakstenen structuren bevonden, lag op een TAW van +6,3m. Naast bakstenen fundering werden ook vloerniveaus, kuilen, een loopvlak en alluviale lagen aangetroffen. De alluviale lagen bevonden zich op een diepte van +4,6m TAW.

3° de waardering van de archeologische site:

Gezien de ligging van het plangebied in het centrum van de stad is de archeologische verwachting hoog. Concreet is er verwachting naar laatmiddeleeuwse, nieuwe en nieuwste tijden structuren zoals (bakstenen) funderingen, vloerniveaus, ophogingspakketten, alsook achtererfstructuren zoals waterputten, beerputten. Ook resten van ambachtelijke activiteiten kunnen binnen het plangebied voorkomen. Oudere sporen uit de Romeinse periode of de metaaltijden zijn niet uit te sluiten.

¹ [Vooronderzoek Gent Gent-Seminariestraat](#) | [Nota's](#) | [Onroerend Erfgoed](#)

4° de impactbepaling:

Indien zich archeologische resten binnen de grenzen van het projectgebied bevinden, zijn deze bedreigd door de geplande werken.

4.1 Afweging onderzoekstechnieken

Rekening houdende met de criteria uit de Code Goede Praktijk (CGP), hoofdstuk 5.2, werd de noodzaak tot verder vooronderzoek afgewogen:

- *Archivalisch onderzoek*: Bijkomend archivalisch onderzoek is in dit stadium van het onderzoek niet van toepassing. Dergelijk onderzoek zou een te grote meerkost betekenen, bovendien is aan de hand van het historisch kaartmateriaal een duidelijk beeld verkregen van het onderzoeksgebied.
- *Landschappelijk bodemonderzoek* Cfr. CGP 7.3: Het landschappelijk bodemonderzoek heeft als doel de aardkundige opbouw en ontstaansgeschiedenis van de ondergrond en het landschap te kennen door een gerichte staalname. Gezien de ligging van het plangebied ter hoogte van de Gentse binnenstad en er geen specifieke verwachting is naar een bewaarde paleobodem wordt er geadviseerd om geen voorafgaandelijk landschappelijk bodemonderzoek uit te voeren.
- *Geofysisch onderzoek* Cfr. CGP 7.4: Geofysisch onderzoek heeft tot doel om antropogene fenomenen te onderscheiden van natuurlijk sediment of om een morfologische reconstructie van het natuurlijke landschap te maken, door contrasten in elektrische, elektromagnetische en magnetische kenmerken van de ondergrond te meten. In het geval van het projectgebied is deze onderzoeksmethode niet van toepassing.
- *Veldkartering* Cfr. CGP 7.5: Veldkartering heeft tot doel om relevante archeologische indicatoren te zoeken door een visuele inspectie van een terrein. In het geval van het projectgebied is deze onderzoeksmethode niet van toepassing.
- *Verkenkend en waarderend archeologisch booronderzoek* Cfr. CGP 8.4 en 8.5: Het verkennend archeologisch booronderzoek heeft als doel archeologische sites op te sporen door middel van boringen. Het waarderend archeologisch booronderzoek heeft als doel reeds opgespoorde archeologische sites te evalueren door middel van boringen. In het geval van het projectgebied is deze onderzoeksmethode niet van toepassing.
- *Proefsleuven en proefputten* Cfr. CGP 8.6: Het doel van proefsleuven en proefputten is uitspraken te doen over de archeologische waarde van de totaliteit van een terrein door een beperkt maar statistisch representatief deel van dat terrein op te graven.

Gezien de ligging in een stadscontext, waarbij een complexe verticale stratigrafie verwacht wordt, met het voorkomen van puinpakketten, funderingen, vloeren,... in de bodem, is het uitvoeren van een verder vooronderzoek met ingreep in de bodem door middel van proefputten de enige relevante onderzoeksmethode om deze site te onderzoeken. Eerder werd aangetoond dat het archeologisch potentieel van het projectgebied groot is. Een onderzoek met behulp van proefputten kan duidelijkheid verschaffen omtrent de reële bedreiging van de bouwwerken (inschatting van het

archeologisch niveau, de bewaringstoestand van de archeologische resten, de verstoringsgraad binnen het plangebied).

De aanbeveling werd getoetst aan de vier criteria opgenomen in de Code van Goede Praktijk artikel 5.3:

- mogelijk: De uitvoering van het vooronderzoek met ingreep in de bodem is momenteel niet mogelijk. Werken zullen uitgevoerd worden na de afbraak van het huidige gebouwenbestand en het bekomen van de stedenbouwkundige vergunning.
- nuttig: Er zijn geen argumenten om aan te nemen dat het terrein dermate verstoord is dat een prospectie niet zinvol zou zijn. De proefputten brengen het archeologisch potentieel van het projectgebied in kaart. Hierop kan een gedegen beslissing genomen worden in functie van een eventueel verder onderzoek.
- schadelijk: Gelet op de aard van de werken, is eventueel aanwezig archeologisch erfgoed bedreigd. Een onderzoek door middel van proefputten is, rekening houdende met het groot archeologisch potentieel van het projectgebied, de enige goede manier om een inschatting te maken van het archeologisch bodemarchief.
- noodzakelijk: Eventueel archeologische relictten zijn door de geplande werken bedreigd.

4.2 Afbakening

Het advies heeft betrekking op het volledige plangebied dat verstoord wordt door de geplande werken, uitgezonderd de reeds aanwezige kelderruimte, verstoord tot op een diepte van -6,5m (680m²) en het te behouden Belgacom gebouw (circa 1000m²). Het te onderzoeken plangebied heeft een oppervlakte van circa 8620m².

5 Methode en Strategie

5.1 Sloopbegeleiding nivellering terrein

Voor de start van de bouw wordt het terrein afgegraven tot op een TAW van +6,88m. Deze nivellering heeft betrekking op een oppervlakte van 8600m² (zie figuur 3, rode zone voor de afbakening van de sloopbegeleiding). Om te vermijden dat er bij deze afgraving archeologische resten² ongedocumenteerd worden weggegraven wordt voor deze zone een **sloopbegeleiding** geadviseerd. De graafwerken gebeuren machinaal. Er wordt een tandenloze graafbak gebruikt onder toezicht van de veldwerkleider. Er worden geen graafwerken uitgevoerd, die niet gecommuniceerd werden met de veldwerkleider of de erkend archeoloog. De zone wordt machinaal aangelegd en archeologisch begeleid tot op de maximale diepte. Voorafgaand aan de sloopbegeleiding worden duidelijke afspraken gemaakt tussen de aannemer en de erkende archeoloog. Zo moeten de graafwerken er bij het aantreffen van archeologische structuren gestaakt worden en voldoende tijd worden voorzien om het archeologisch erfgoed te documenteren. Er kan ook geopteerd worden om de sloopbegeleiding en het proefputtenonderzoek simultaan uit te voeren indien dit praktisch haalbaar is.

Doel van het onderzoek is een archeologische evaluatie van het terrein. Dit houdt in dat het archeologisch erfgoed opgespoord, geregistreerd, gedetermineerd en gewaardeerd wordt en dat de potentiële impact van de geplande werken op de archeologische resten wordt bepaald. Onderdeel van de evaluatie is dat er mogelijkheden gezocht worden om *in situ* behoud te bewerkstelligen en, indien dit niet kan, er aanbevelingen worden geformuleerd voor vervolgonderzoek (ruimtelijke afbakening, diepteligging, strategie, doorlooptijd, te voorziene natuurwetenschappelijke onderzoeken en conservatietechnieken, voorstel onderzoeksvragen).

Bij het uitvoeren en uitwerken van de sloopbegeleiding moeten minstens volgende vragen beantwoord worden:

- Hoe diep bevindt zich het archeologisch niveau?
- In hoeverre is het plangebied verstoord?
- Wat is de aard, omvang, datering, en conservatie van de aangetroffen archeologische resten?
- Hoe is de opbouw van de chronologie van de aanwezige archeologische resten?
- Wat is de datering en samenstelling van de aangetroffen ophogingslagen?

5.2 Proefputten

Uit het verslag van resultaten kwam naar voor dat verder vooronderzoek met ingreep in de bodem door middel van proefputten, gezien de ligging van het plangebied in een stedelijke context met een complexe verticale stratigrafie, de meest aangewezen methode is om het plangebied te onderzoeken. De voorziene onderzoeksmethode moet niet uitgevoerd worden indien de geplande werken alsnog niet zullen plaatsvinden. Zowel het veldwerk als de verwerking en rapportage van de hieronder beschreven methode dienen te voldoen aan de

² Vermoedelijk zullen slechts eind 20ste eeuwse ophogingslagen worden afgegraven. Het archeologisch niveau ligt vermoedelijk ongeveer 50cm dieper.

methodiek zoals beschreven in de Code van Goede Praktijk. Specifiek wordt verwezen naar hoofdstukken 8.6.1 en 8.6.3 van de Code van Goede Praktijk voor de uitvoering van en rapportering over archeologisch vooronderzoek en archeologische opgravingen en het gebruik van metaaldetectoren (versie 3.0). Het onderzoeksdoel is succesvol bereikt indien de vraagstelling gefundeerd kan beantwoord worden.

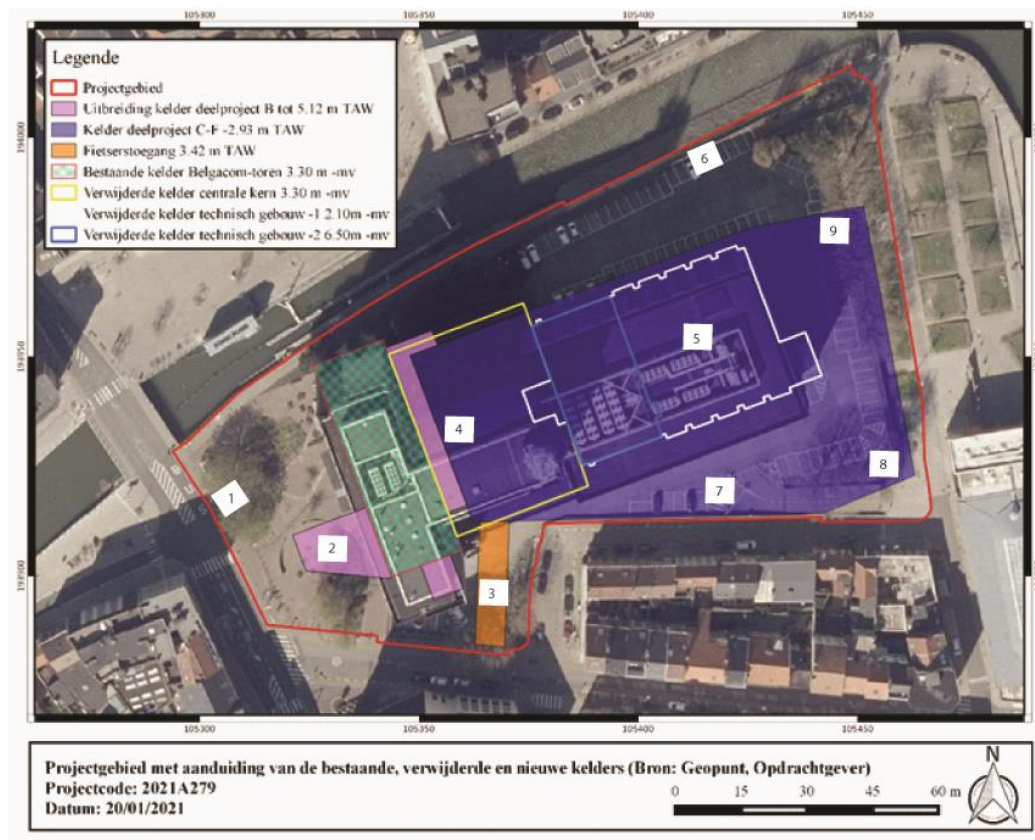
Doel van het onderzoek is een archeologische evaluatie van het terrein. Dit houdt in dat het archeologisch erfgoed opgespoord, geregistreerd, gedetermineerd en gewaardeerd wordt en dat de potentiële impact van de geplande werken op de archeologische resten wordt bepaald. Onderdeel van de evaluatie is dat er mogelijkheden gezocht worden om *in situ* behoud te bewerkstelligen en, indien dit niet kan, er aanbevelingen worden geformuleerd voor vervolgonderzoek (ruimtelijke afbakening, diepteligging, strategie, doorlooptijd, te voorziene natuurwetenschappelijke onderzoeken en conservatietechnieken, voorstel onderzoeksvragen).

Bij het uitvoeren en uitwerken van de archeologische prospectie moeten minstens volgende vragen beantwoord worden:

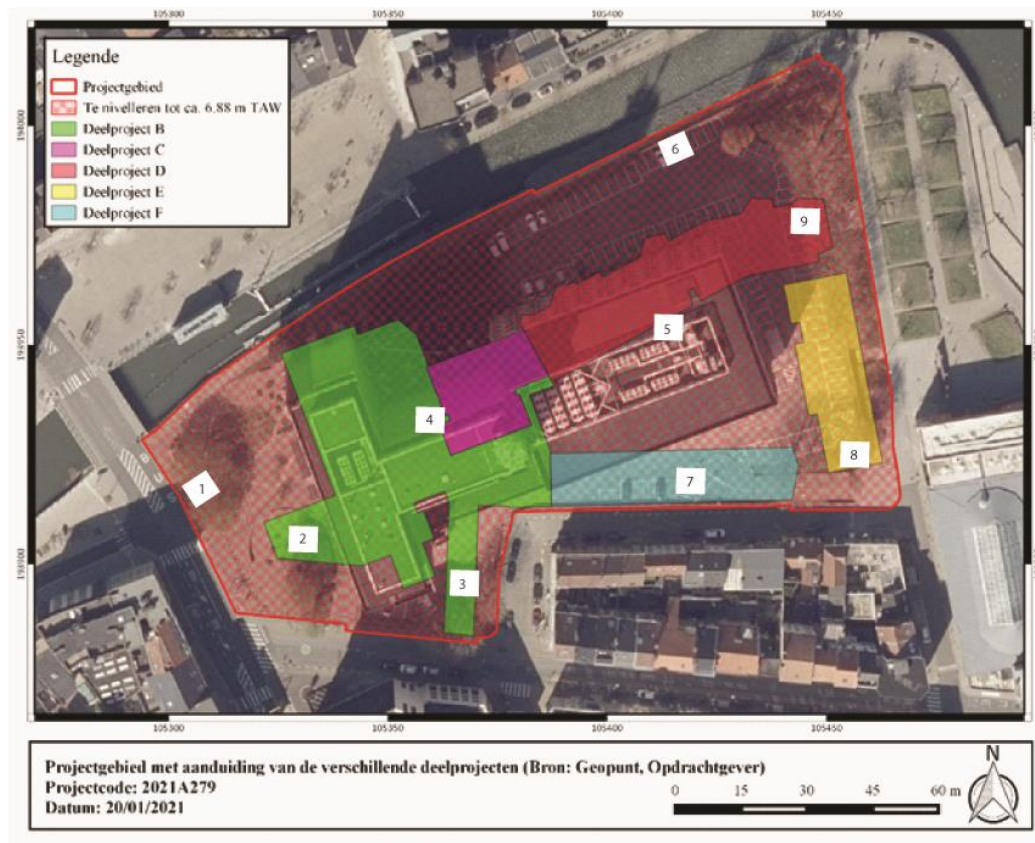
- Hoe diep bevindt zich het archeologisch niveau?
- In hoeverre is het plangebied verstoord?
- Hoeveel archeologische niveaus kunnen onderscheiden worden?
- Wat is de aard, omvang, datering, en conservatie van de aangetroffen archeologische resten?
- Hoe is de opbouw van de chronologie van de aanwezige archeologische resten?
- Wat is de onderlinge samenhang tussen de sporen en structuren?
- Welke specifieke activiteiten (bewoning, ambachtelijke activiteiten) hebben binnen het onderzoeksgebied plaatsgevonden?
- Wat zijn de materiële aanwijzingen hiervoor?
- Passen deze in de historische context van de locatie?
- Uit welke periode dateren de vondsten? Kan er een functionele interpretatie aan gegeven worden?
- Wat is de datering en samenstelling van de aangetroffen ophogingslagen?
- Kan op basis van de bekomen info de stratigrafische kennis van de omgeving bijgesteld/bevestigd worden?
- Moet er, op basis van de archeologische resten, een vlakdekkend vervolgonderzoekonderzoek plaatsvinden? Wat is de ruimtelijke afbakening van het vervolgonderzoek? Welke vraagstellingen dienen geformuleerd worden voor een vervolgonderzoek?

De proefputten worden ingepland rekening houdend met de wetenschappelijke vraagstelling en de huidige bebouwing:

Figuur 6 Projectgebied met aanduiding van de bestaande, verwijderde en nieuwe keldervolumes en aanduiding van de geplande proefputten (Bron: Geopunt, Opdrachtgever).

Figuur 7 Projectgebied met aanduiding van de verschillende deelprojecten en aanduiding van de aan te leggen proefputten. (Bron: Geopunt, Opdrachtgever).

In totaal worden 9 proefputten aangelegd met elk een oppervlakte van 25m² (5m x 5m). De proefputten werden op een manier ingepland zodat de verschillende bouwprojecten/deelprojecten geëvalueerd worden.

- Proefput 1 (5m x 5m): deze proefput bevindt zich ter hoogte van de geplande omgevingsaanleg aan de westelijke zijde van het projectgebied (aan de Keizer Karelstraat). De verwachting ter hoogte van deze proefput zijn o.a. (laat)middeleeuwse muurstructuren (cfr. Deventer en Braun & Hogenberg), ophogingspakketten,
- Proefput 2 (5m x 5m): de proefput is gelokaliseerd ter hoogte van deelproject B en de uitbreiding van de kelder tot op een TAW van +5,12m TAW. Verwachting is ook hier o.a. middeleeuwse bebouwing, voerniveaus,
- Proefput 3 (5m x 5m): bevindt zich ten zuiden, ter hoogte van de Gebroeders Van Eyckstraat, en de geplande uitbreiding (deelproject B) van de kelder tot op een TAW van +5,12m. Ook hier verwachting van laatmiddeleeuwse bebouwing,
- Proefput 4 (5m x 5m): ter hoogte van de bestaande kelder (-3,3m) en toekomstige kelderruimte aan te leggen tot op een diepte van +2,93m TAW en deelproject B/C. Verwachting naar achtererfstructuren?, laatmiddeleeuwse bebouwing,
- Proefput 5 (5m x 5m): gelokaliseerd ter hoogte van de bestaande kelder (-1,2m) en de toekomstige kelderruimte op +2,93m TAW en deelproject D. Achtererfstructuren, alluviale lagen,
- Proefput 6 (5m x 5m): gelegen aan de noordelijke zijde, ter hoogte van de Nederschelde en de toekomstige omgevingsaanleg. Verwachting: kademuur?
- Proefput 7 (5m x 5m): zuidelijk gelegen (ter hoogte van de Doornsteeg) ter hoogte van de te onderkelderen ruimte tot op +2,93m TAW en deelproject F? Verwachting van historische bebouwing, achtererfstructuren.
- Proefput 8 (5m x 5m): zuidoostelijk gelegen, ter hoogte van de geplande onderkeldering tot +2,93m TAW en deelproject E. Verwachting naar achtererfstructuren, alluviale lagen,
- Proefput 9 (5m x 5m): noordoostelijk gelegen ter hoogte van de geplande kelder (+2,93m TAW) en deelproject D. Verwachting naar historische bebouwing, achtererfstructuren, alluviale lagen,

Indien de onderzoeksvragen op basis van bovenstaande proefputten niet afdoende kunnen beantwoord worden, dan kan de uitvoerende erkende archeoloog er tijdens het veldonderzoek voor opteren om extra proefputten of proefsleuven aan te leggen, of de bestaande putten uit te breiden, om beter inzicht te krijgen in de aard van de aangetroffen archeologische sporen. In de proefputten wordt de volledige stratigrafische sequentie onderzocht tot op moederbodem (indien nodig door middel van een sondering/manuele boring). Het aantal vlakken en de aanlegdieptes worden tijdens het veldwerk bepaald door de veldwerkleider. In het geval van diep uitgegraven contexten (bvb. waterputten) worden de uitgravingsdieptes aan de hand van boringen achterhaald. Bij het aantreffen van resten van ambachtelijke activiteiten moet indien nodig een specialist geraadpleegd worden. Een selectie van het sporenbestand moet onderzocht worden om uitspraken te kunnen doen in functie van een vervolgonderzoek. De kwetsbare sporen worden afgedekt. In elke proefput worden minstens twee profielwanden geregistreerd in functie van de stratigrafische opbouw. Elk vlak wordt gecontroleerd op de aanwezigheid van metalen voorwerpen met behulp van een metaaldetector. De geldende veiligheidsvoorschriften worden ten allen tijde gerespecteerd. Zo moet de omvang van de proefput zich evenredig verhouden tot de diepte van het aanlegvlak. Uitvoerend personeel die werkzaamheden uitvoeren in de nabije omgeving van een draaiende graafmachine moeten visueel duidelijk herkenbaar zijn zoals gebruikelijk.

5.3 Eindcriteria en uitzonderingsmodaliteiten

De prospectie wordt als succesvol beschouwd, indien alle waargenomen archeologische sporen op een wetenschappelijke wijze onderzocht zijn, er een beargumenteerd antwoord op de onderzoeksvragen geformuleerd kan worden en het eindrapport wordt opgeleverd.

De uitvoering van de opgraving gebeurt volgens de Code van Goede Praktijk, eventueel aangevuld met bijkomende maatregelen indien de sporen en/of vondsten daartoe aanleiding geven. Deze eventuele maatregelen worden bepaald door de erkend archeoloog.

5.4 Competenties

Het veldwerkteam bestaat minimaal uit:

- een veldwerkleider (onder auspiciën van een erkend archeoloog), deze veldwerkleider beschikt over voldoende ervaring in stedelijke contexten in Vlaanderen en heeft bij voorkeur een goede kennis van de (post) middeleeuwse periode. Minimaal heeft hij/zij 2 jaar opgravingservaring op stedelijke contexten, aangetoond via CV.
- één assistent-archeoloog, hij/zij heeft minstens 1 jaar opgravingservaring op stedelijke contexten, aangetoond via CV.

Voor de begeleiding van de opdracht dient de veldwerkleider zich te laten ondersteunen door één of meerdere specialisten en regiodeskundigen, die hem bijstaan bij de uitvoering van de prospectie indien deze expertise intern niet beschikbaar is. Deze specialist³ beschikt over een aantoonbare en ruime ervaring met stadskernonderzoek in het algemeen en binnen de stad Gent in het bijzonder.

Het projectteam wordt daarenboven bijgestaan door een aardkundige. De aardkundige ondersteunt de archeologen bij de analyse van de bodemkundige/landschappelijke context en bij de interpretatie van sporen en structuren.

5.5 Vondsten

Conservatie en overdracht van het archeologisch ensemble gebeurt na afloop van het onderzoek conform aan de artikels 5.2.1, 5.2.2 en 5.2.3 van het Onroerend Erfgoeddecreet. Bij de start van de opgraving worden door de erkende archeoloog en de initiatiefnemer duidelijke afspraken gemaakt met betrekking tot de overdracht van het archeologisch ensemble bij de eigenaar en het erkende onroerend erfgoeddepot of andere bewaarder van het archeologisch ensemble. Na het beëindigen van de verwerking en het opleveren van de eindrapportage vindt de overdracht van de vondsten plaats.

³ Voor de aanvang van het onderzoek dient contact opgenomen worden met de Dienst stadsarcheologie Gent.

6 Bibliografie

Agentschap Onroerend Erfgoed 2016

AGIV

DOV Vlaanderen

Geoportaal

Geopunt

Van Ranst, E. & Sys, C. 2000. Eenduidige legende voor de digitale bodemkaart van Vlaanderen. Universiteit Gent.